

ΠΔΣ – Κίνητρα, εμπόδια, λύσεις

Γεώργιος Δηλές

Μεταδιδάκτορας Ερευνητής Τμήματος Μηχανικών Η/Υ &
Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Πατρών

diles@ceid.upatras.gr

20 Ιουνίου 2018 | 3^η συνάντηση ενδιαφερόμενων μερών

- Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να επηρεάσουν τη διαμόρφωση των τάσεων στην παραγωγή και την κατανάλωση
- Σημαντική ζήτηση εκ μέρους των δημοσίων υπηρεσιών για πιο οικολογικά (πράσινα) αγαθά, δύναται να δημιουργήσει και να διευρύνει τις αγορές για φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και υπηρεσίες
- Με τον τρόπο αυτό, δίνονται ταυτόχρονα κίνητρα στις επιχειρήσεις και μια νέα ώθηση στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, με την προώθηση για ανάπτυξη νέων, καινοτόμων οικολογικών τεχνολογιών.

Εμπόδια (1/2)

- 70% των δημόσιων αρχών αντιμετωπίζουν δυσκολίες εφαρμογής ΠΔΣ
- Η συνηθέστερη αιτία είναι η έλλειψη εξοικείωσης με τις ΠΔΣ και του κανονιστικού πλαισίου γύρω από αυτές
- Η αδυναμία των υπηρεσιών να τροποποιήσουν τις υφιστάμενες τεχνικές προδιαγραφές των προϊόντων που εξασφαλίζουν, για να συμπεριλάβουν σε αυτές περιβαλλοντικά κριτήρια
- Η διαδεδομένη παρανόηση πως τα πράσινα προϊόντα/υπηρεσίες κοστίζουν περισσότερο
- Η μη υιοθέτηση κοστολόγησης κύκλου ζωής (LCC) στις δημόσιες συμβάσεις.

Εμπόδια (2/2)

- Λοιποί λόγοι:
  - Έλλειψη γνώσης σχετικά με την επίδραση των προϊόντων/υπηρεσιών/αγαθών στο περιβάλλον
  - Δυσκολίες στην εύρεση οικολογικών κριτηρίων που μπορούν να ενσωματωθούν στους διαγωνισμούς
  - Η έλλειψη πολιτικής στήριξης, με αποτέλεσμα τη διάθεση περιορισμένων πόρων για την σύναψη / προώθηση ΠΔΣ.
  - Έλλειψη ωριμότητας της αγοράς
  - Δυσκολία στη συγγραφή των διαγωνισμών

Λύσεις

- Ενημέρωση για τα υπάρχοντα εργαλεία για την υποστήριξη των ΠΔΣ (πχ. GPP Training Toolkit - EC)
- Εκπαίδευση και καθοδήγηση του προσωπικού να καταλάβει τη διαδικασία των ΠΔΣ καθώς και τα περιβαλλοντικά του οφέλη
- Ενημέρωση σχετικά με το κόστος κύκλου ζωής που οδηγεί σε μείωση του κόστους μακροπρόθεσμα
- Καλές πρακτικές ΠΔΣ
- Συνεργασία των τμημάτων προμηθειών των δημόσιων αρχών με εξωτερικούς ειδήμονες που μπορούν να τους καθοδηγήσουν στην υλοποίηση ΠΔΣ

Λύσεις

- Η προετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού και σεμιναρίων για τους υπαλλήλους του δημόσιου τομέα που εμπλέκονται στις ΠΔΣ
- Η ενημέρωση και των προμηθευτών
- Η προετοιμασία μιας συνολικής στρατηγικής
- Η διοργάνωση ενημερωτικών, νομοθετικών και δικτυακών εκδηλώσεων για την αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού / εμπορικού τομέα στις διαδικασίες ΠΔΣ
- Η παροχή κινήτρων για τη συμμετοχή τους όπως π.χ. φορολογική «ελάφρυνση» για πράσινες τεχνολογίες

Λύσεις

- Η δημιουργία μιας κοινότητας στον τομέα των ΠΔΣ, ικανή να πραγματοποιεί μόνιμη και συνεχή ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τις καλύτερες πρακτικές προμηθειών και τις πράσινες καινοτομίες
- Ο σχηματισμός ενός κεντρικού υπεύθυνου ατόμου ή κεντρικού συστήματος με καθήκοντα
  - Τη διεξαγωγή επίσημης διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων
  - Την παροχή περιγραφής προϊόντων ή υπηρεσιών
  - Την εφαρμογή περιβαλλοντικών ρητρών
- Η συνεργασία με εξωτερικούς φορείς που διαθέτουν τεχνογνωσία σχετικά με τις ΠΔΣ.

Λύσεις

- Η μετατροπή της ενσωμάτωσης ορισμένων βασικών κριτηρίων από προαιρετική σε υποχρεωτική (π.χ. μέσω templates)
  - Θα εξαλειφόταν ο φόβος ότι οι ΠΔΣ στρεβλώνουν τις αγορές και τις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων
- Η δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών παρακολούθησης, ικανών να διασφαλίσουν την τήρηση των πράσινων κριτηρίων
  - Θα εξυπηρετούσε και την αποτίμηση της συνολικής εικόνας στις διαδικασίες ΠΔΣ προσφέροντας πληροφορίες για βελτιωτικές αλλαγές

Προσεγγίσεις ΠΔΣ

- Υπάρχουν αρκετά εργαλεία για τη διευκόλυνση και εφαρμογή των ΠΔΣ, όπως:
  - Προγραμματισμός δημόσιων συμβάσεων
  - Κοινή προμήθεια
  - Υπολογισμός του κόστους κύκλου ζωής (LCC)
  - Κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης
  - Οικολογικές ετικέτες
  - Κριτήρια ΠΔΣ - Περιβαλλοντικά κριτήρια στις τεχνικές προδιαγραφές
  - Καλές πρακτικές

Κοινές προμήθειες

- Είναι η κοινή επεξεργασία και ανάθεση συμβάσεων από δύο ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές κατά την οποία οι ενδιαφερόμενοι εξουσιοδοτούν έναν εξ αυτών να διεξάγει τη διαδικασία εξ ονόματός τους
- Προϋποθέσεις:
  - Η ύπαρξη συμφωνίας τουλάχιστον δύο οντοτήτων, που υποχρεούνται να εφαρμόζουν τον νόμο περί δημοσίων συμβάσεων
  - Κοινές ανάγκες όσο αφορά το αντικείμενο της σύμβασης

Κόστος κύκλου ζωής (LCC)

- Το LCC καλύπτει τις δαπάνες, που συνδέονται με όλα τα διαδοχικά και / ή αλληλοσυνδεόμενα στάδια καθ 'όλη τη διάρκεια της ζωής του προϊόντος ή των έργων ή της παροχής της υπηρεσίας
  - Κόστος απόκτησης + χρήσης+ απόσυρσης
- Κόστος απόκτησης:
  - Ιδέα, Σχεδιασμός και ανάπτυξη, Εγκατάσταση
- Κόστος χρήσης:
  - Χρήση και λειτουργία (Αναλώσιμα, Ενέργεια)
- Έξοδα απόσυρσης:
  - Εκκαθάριση (Παροπλισμός)
- Υπό την εποπτεία του ΠΠ θα αναπτυχθεί εργαλείο που θα διευκολύνει τον υπολογισμό του LCC

Οικολογικές ετικέτες - Τύποι

- Ετικέτες, που βασίζονται σε ευρύ φάσμα κριτηρίων (ο πιο συνηθισμένος τύπος περιβαλλοντικού σήματος)
  - Η βάση είναι οι πληροφορίες σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, όπως το οικολογικό σήμα, το NordicSwan και το Blue Angel
- Ετικέτες μόνο για μία πτυχή του προϊόντος π.χ. ενεργειακή απόδοση, Energy Star
- Ετικέτες για συγκεκριμένους κλάδους

Περιβαλλοντικά Κριτήρια

- Ως αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της βιομηχανίας, των ΜΚΟ και των κρατών μελών, έχουν αναπτυχθεί λεπτομερή κριτήρια για τις πράσινες προμήθειες
- Αφορούν ομάδες προϊόντων, που θεωρούνται ως οι πλέον κατάλληλες για την εφαρμογή ΠΔΣ τόσο για την αξία της σύμβασης όσο και για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις
- Έχουν ως στόχο να διευκολύνουν τις δημόσιες αρχές να αγοράζουν προϊόντα, υπηρεσίες και έργα με περιορισμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις
- Η χρήση των κριτηρίων είναι προαιρετική. Έχουν διατυπωθεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να συμπεριληφθούν στον φάκελο της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, εφόσον το θεωρούν κατάλληλο

Εργαλειοθήκη

- EU - Buying green! A handbook on green public procurement
  - http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm
  - Και στα ελληνικά
- Η τρίτη έκδοση του Εγχειριδίου περιλαμβάνει:
  - Καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συμπεριληφθούν περιβαλλοντικά ζητήματα σε κάθε στάδιο της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων
  - Πρακτικά παραδείγματα, που προέρχονται από τις αναθέτουσες αρχές σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ

Καλή πρακτική στις ΠΔΣ

- Είναι διαδικασίες δημοσίων διαγωνισμών, που πραγματοποιούνται από δημόσιες αρχές για την προμήθεια φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων ή υπηρεσιών με τα παρακάτω ποιοτικά χαρακτηριστικά:
  - Να αφορούν τομείς με μεγάλο αντίκτυπο, όπως έργα κατασκευής και ανακαίνισης, βιώσιμες μεταφορές, υπηρεσίες τροφίμων και τροφοδοσίας, ηλεκτρική ενέργεια, διαχείριση αποβλήτων, προϊόντα εξοικονόμησης ενέργειας, πληροφορικής και αναλώσιμα γραφείου
  - Να έρχονται με επιτυχία σε πέρας από τα πρώτα στάδια μέχρι το στάδιο της τελικής εκτέλεσης
  - Να έχουν αναπαραχθεί σε άλλους τομείς / χώρους ή να έχουν υψηλό δυναμικό μεταφοράς, αντικατοπτρίζοντας κοινές ανάγκες μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων, των περιφερειών και των βιομηχανιών

Τομείς των ΠΔΣ

- Οι περιπτώσεις ΠΔΣ, που συλλέχθηκαν από την κοινοπραξία σχετίζονται με τους ακόλουθους τομείς:
  - Κατασκευές και ανακαίνιση με στόχο την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (28%)
  - Μείωση καταναλισκόμενης ενέργειας φωτισμού (24%)
  - Υλικό γραφείου και συσκευές πληροφορικής (14%)
  - Διαχείριση Αποβλήτων (10%)
  - Μετακίνηση (10%)
  - Υπηρεσίες Τροφοδοσίας (7%)
  - Ηλεκτρισμός (3%)
  - Άλλη κατηγορία (3%)
- Οι δύο δημοφιλέστερες κατηγορίες δείχνουν τη ροπή προς ΠΔΣ, που μπορούν να συνδυαστούν με **οικονομικά κίνητρα**

Φορείς

- Η μεγάλη πλειοψηφία περιγράφει ΠΔΣ από τοπικές αρχές για την αντιμετώπιση τοπικών αναγκών και προκλήσεων
  - όπως η αναβάθμιση του δημόσιου φωτισμού των δήμων, η ανακαίνιση δημόσιων κτιρίων και η χρήση υπηρεσιών βιώσιμης διαχείρισης αποβλήτων
- Αυτό καταδεικνύει ότι οι τοπικές αρχές και λαμβάνουν σοβαρά υπόψη το περιβάλλον και μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των ΠΔΣ και να ενεργήσουν ανάλογα προωθώντας βιώσιμες πρακτικές παρά την έλλειψη τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης

GPP4Growth
Interreg Europe

European Union
European Regional
Development Fund

Ευχαριστώ!

Ερωτήσεις;